

Σωτήρης Ιωάννου

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

& εθνικές ευαισθησίες ...

Μια ανοιχτή επιστολή αγάπης
στον εκδότη-δ/ντή του περιοδικού "ο Σωτήρ"

Αθήνα 1994

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ: ΑΘΗΝΑ 1994

Copyright: © Σωτήρης Ιωάννου

Τ.Θ. 67681, Πεύκη 151 21

Τηλέφωνο 210 6143038

www.believe.gr

ISBN 960-90054-0-3

Αγαπητέ κ. Μπάστα,

Επειδή δε στάθηκε εύκολο να επικοινωνήσω τηλεφωνικά μαζί σας και επειδή στο Ορθόδοξο Χριστιανικό περιοδικό σας δεν δημοσιεύετε επιστολές αναγνωστών, θεώρησα καλό να γράψω την παρούσα ανοιχτή επιστολή, όχι για λόγους εντυπωσιασμού ούτε για θρησκευτική αντιπαράθεση, αλλά γιατί πιστεύω ότι θα σας προβληματίσει σοβαρά το περιεχόμενό της, μιας και αυτά που θα αναφέρω δεν αποτελούν προσωπικές μου απόψεις και ιδέες, αλλά έγκυρα επιχειρήματα μέσα από την Αγία Γραφή, την οποία πιστεύω ότι και σεις ασπάζεστε και αγαπάτε. Εξ αρχής, και εφόσον θα σας ενδιέφερε η θρησκευτική μου ταυτότητα, σας λέγω ότι είμαι Ευαγγελικός Χριστιανός, πρώην Ορθόδοξος.

Στο άρθρο σας, “Μετά το Βάπτισμα” (περιοδικό “ο Σωτήρ” 13.4.94), αναφέρετε τα εξής:

*“Όλοι οι Βαπτισμένοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί, πριν από λιγώτερα ή περισσότερα χρόνια ο καθένας μας, **εδώσαμε κατά το Βάπτισμά μας φρικτούς όρκους και ιερές υποσχέσεις εις τον Χριστόν.** Υποσχεθήκαμε ότι θα ανήκωμε ισοβίως εις Αυτόν και δεν θα έχωμε καμμία σχέσι με τον διάβολο, τα έργα του και τους πονηρούς δαίμονες. Δεν έχει σημασία το γεγονός, ότι οι υποσχέσεις αυτές εδόθησαν σε νηπιακή ηλικία μέσω του αναδόχου μας. Σημασία έχει ότι από τότε το άγιο Βάπτισμα εσφράγισε ανεξίτηλα την ζωή μας και οι υποσχέσεις που εδώσαμε ενώπιον του Θεού, βαραίνουν τους ώμους μας ισοβίως. **Τα λόγια τα***

οποία είπαμε τότε, “αποτάσσομαι τω Σατανά”, “συντάσσομαι τω Χριστώ”, απετέλεσαν καθοριστικών σταθμό στη ζωή μας και πρέπει διαρκώς να ηχούν στ’ αυτιά μας. Εκείνες τις στιγμές εκόψαμε κάθε σχέσι και εξάρτισι από τον διάβολο, τον εχθρό μας και εχθρό του Θεού, και **περάσαμε με την θέλησί μας στο στρατόπεδο του Χριστού...**” (οι υπογραμμίσεις δικές μου).

Αγαπητέ κ. Μπάστα, πώς είναι δυνατό να λέγονται και να γράφονται τέτοια πράγματα; Πώς γίνεται τα νήπια να διαθέτουν πνευματική θέληση, ώστε να παίρνουν καθοριστικές ... πνευματικές αποφάσεις στη ζωή τους μέσω τρίτων και οι οποίες, μάλιστα, αποφάσεις, να διέπουν αυτό τούτο το αιώνιο μέλλον τους; Αλήθεια γιατί το κάνετε αυτό; Γιατί τα γράφετε όλα αυτά; Ποιος είναι ο σκοπός σας; Εσείς που λέτε ότι αγαπάτε την Αγία Γραφή, τι έχετε να κερδίσετε από όλα τούτα; Την εύνοια του Θεού ή των ανθρώπων;

Είναι προφανές, κ. Μπάστα, ότι με το άρθρο σας αυτό, επιδιώκετε έναν καλό σκοπό, να υπενθυμίσετε σε κάποιους χριστιανούς τις υποσχέσεις του βαπτίσματος. Παράλληλα όμως, και χωρίς να το θέλετε ίσως, νομιμοποιείτε, δικαιολογείτε και προβάλλετε έναν αντιευαγγελικό θεσμό, το βάπτισμα των νηπίων. Ο θεσμός αυτός είναι πέρα για πέρα αντίθετος με το πνεύμα και το λόγο του Θεού, αφού καταργεί, υποβαθμίζει και παραμερίζει την πίστη και την μετάνοια, δύο απαραίτητες ουσιαστικές προϋποθέσεις, που θα πρέπει να προηγούνται του βαπτίσματος.

1

Ακούω-Πιστεύω-Βαπτίζομαι

Κύριε Μπάστα,

Αν και γνωρίζετε πολύ καλύτερα από μένα τις άγιες Γραφές, θα μου επιτρέψετε να σας αναφέρω τι λέει ο Θεός στο λόγο του, για το βάπτισμα των Χριστιανών:

“15 Και τους είπε (ο Ιησούς), Πηγαίνετε σε όλο τον κόσμο και κηρύξτε το ευαγγέλιο σε όλη την κτίση. 16 Εκείνος που θα πιστέψει και θα βαπτιστεί, θα σωθεί. Εκείνος που δεν θα πιστέψει, θα κατακριθεί” (Μάρκος 16:15-16).

Εδώ φαίνεται πολύ καθαρά ότι η πίστη προηγείται του βαπτίσματος, αφού εκείνος που θα πιστέψει πρώτα και στη συνέχεια θα βαπτιστεί, αυτός θα σωθεί. Τη σειρά αυτή την επιβεβαιώνει το δεύτερο τμήμα του εδαφίου 16, που **δεν** λέει ότι εκείνος που δεν θα βαπτιστεί θα κατακριθεί, αλλά ότι **“Εκείνος που δεν θα πιστέψει, θα κατακριθεί”**. Ο ληστής πάνω στο σταυρό δεν πρόλαβε να βαπτιστεί, ούτε να κάνει καλά έργα, αλλά σώθηκε μόνο με την πίστη του. Δυο λόγια αληθινής πίστης και μετάνοιας, ενώπιον του Χριστού, άνοιξαν αμέσως την πύλη του παραδείσου (Λουκάς 23:39-43). Ο δεσμοφύλακας στη πόλη των Φιλιππων ρώτησε τον Παύλο και τον Σίλα: *“Κύριοι, τι πρέπει να κάνω για να σωθώ;”* Και εκείνοι του είπαν: *“Πίστεψε στον Ιησού Χριστό και θα σωθείς”*. (Πράξεις Αποστόλων 16:30-31). Πόσο απλός, πόσο δίκαιος και πόσο θαυμαστός είναι ο Θεός της Βίβλου! Και το βάπτισμα, βεβαί-

ως, και τα καλά έργα, έχουν τη θέση τους και την αξία τους στην εκκλησία, αλλά δεν είναι αυτά που σώζουν τον αμαρτωλό.

*“Ο Κρίσπος, ο αρχισυνάγωγος, πίστεψε στον Κύριο με όλους τους οικιακούς του και πολλοί από τους Κορινθίους, όταν **άκουγαν, πίστευαν και βαπτίζονταν**”. (Πράξεις 18:8).*

Αυτά αναφέρει εδώ ο λόγος του Θεού για το βάπτισμα. Και η σειρά που ορίζει είναι: Ακούω, πιστεύω, βαπτίζομαι. Πώς όμως βαπτίζονται τα νήπια και γίνονται Χριστιανοί, αφού δεν άκουσαν για το Χριστό και αφού δεν πίστεψαν σ' αυτόν;

2

Η συμβολική και ουσιαστική σημασία του βαπτίσματος:

Η συνταύτιση με το θάνατο και την ανάσταση του Χριστού

‘Ηδεν ξέρετε ότι εμείς που βαπτιστήκαμε στον Ιησού Χριστό, βαπτιστήκαμε στο θάνατό του; **Έχουμε θαφτεί λοιπόν μαζί του δια του βαπτίσματος** στον θάνατο, ώστε όπως ο Χριστός αναστήθηκε από τους νεκρούς με τη δόξα του Πατέρα, έτσι κι εμείς να ζήσουμε μια νέα ζωή ... **ο παλιός μας εαυτός σταυρώθηκε με το Χριστό ... πεθάνουμε μαζί με το Χριστό ... Έτσι να θεωρείτε τους εαυτούς σας, ότι είστε νεκροί για την αμαρτία ...** " (Ρωμαίους 6:3,4,6,8,11).

Εδώ, ο απόστολος Παύλος διευκρινίζει τη συμβολική σημασία του βαπτίσματος του Χριστιανού μέσα στο νερό: “εμείς που βαπτιστήκαμε στον Ιησού Χριστό, βαπτιστήκαμε στο θάνατό του”, γίναμε δηλαδή νεκροί για την εκτέλεση της αμαρτίας. Όσοι λοιπόν έχουν μετανοήσει και πιστέψει, με άλλα λόγια όσοι έχουν αναγεννηθεί με το έργο του Χριστού που έκανε πάνω στο σταυρό, αυτοί δεν ζουν πλέον για την αμαρτία, αλλά ζουν για να εκτελούν το άγιο θέλημα του Θεού. Ο Παύλος έλεγε για τον εαυτό του: “Έχω σταυρωθεί μαζί με το Χριστό. Δεν ζω πλέον εγώ, αλλά ζει μέσα μου ο Χριστός” (Γαλάτες 2:19-20).

“Ταφήκατε μαζί του (με τον Χριστό) με το βάπτισμα, με το οποίο και εγερθήκατε μαζί διαμέσου της πίστης” (Κολοσσαείς 2:12).

Αναλύοντας ο πνευματικός σας δάσκαλος και καθηγητής Παναγιώτης Τρεμπέλας το ανωτέρω εδάφιο, αναφέρει τα εξής στην ερμηνεία της Καινής Διαθήκης:

“... όταν εθαφτήκατε μαζί του εις το βάπτισμα. Και δεν εθαφτήκατε μόνον, αλλά και ανεστηθήκατε μυστηριακώς δια του βαπτίσματος μαζί με τον Χριστόν. **Και όλα αυτά έγιναν δια της πίστεως** εις την ενέργειαν και δύναμιν του Θεού, ο οποίος ανέστησεν αυτόν εκ νεκρών. **Επιστεύσατε** δηλαδή, ότι ο Θεός με την αυτήν ενέργειαν και δύναμιν θα αναστήσει και σας εκ νεκρών”. (Η υπογράμμιση δική μου).

Ερώτηση: Όταν το νήπιο αναδύεται μέσα από την κολυμβήθρα, αναδύεται διαμέσου της πίστης; Ασφαλώς όχι, αφού το νήπιο δεν μπορεί να ασκεί πίστη.

Συμπέρασμα: Το βάπτισμα των νηπίων δεν είναι έγκυρο ενώπιον του Θεού, αφού δεν γίνεται δια πίστεως, αλλά κατ’ αναγκασμόν. Και όχι μόνο δεν είναι έγκυρο, αλλά τεκμηριώνει και ενοχή ενώπιον του Θεού για τον ανάδοχο και τον ιερέα, διότι ο λόγος του Θεού προειδοποιεί ότι:

“Κάθε πράγμα που δεν προέρχεται από πίστη, είναι αμαρτία” (Ρωμ. 14:23β).

* * *

Αγαπητέ κ. Μπάστα,

Το **βάπτισμα** είναι ένα σημαντικό γεγονός που λαβαίνει χώρα στην αρχή της νέας πνευματικής ζωής του πιστού και σύμφωνα με το λόγο του Θεού:

- **Αποτελεί** δημόσια ομολογία πίστεως, εκ μέρους του βαπτιζόμενου πιστού.
- **Αναπαριστά** το θάνατο και την ανάσταση του Ιησού Χριστού
- **Συμβολίζει** τη συνταύτισή μας με το Χριστό, στο θάνατο και την ελπίδα της ανάστασης.

Το βάπτισμα είναι ένα γεγονός, που όπως πολύ ορθά αναφέρετε στο άρθρο σας, σφραγίζει ανεξίτηλα την ζωή μας, καθώς οι υποσχέσεις που δώσαμε ενώπιον του Θεού (όσοι τις δώσαμε), βαραίνουν τους ώμους μας ισόβια.

3

Η πνευματική θέληση:

Παράγοντας της πνευματικής αναγέννησης

Στο άρθρο του περιοδικού σας, γράφετε ότι όλοι οι Σορθόδοξοι Χριστιανοί, όταν ήμασταν νήπια, μέσω του Αναδόχου μας, *“περάσαμε με την θέλησή μας στο στρατόπεδο του Χριστού...”* (η υπογράμμιση δική μου). Μήπως, κ. Μπάστα, λέτε ψέματα στον εαυτό σας, στους αναγνώστες σας, αλλά και στο Θεό; Εσείς, προσωπικά, εσείς, με τη θέλησή σας βαφτιστήκατε, έστω μέσω του αναδόχου; Είχατε τέτοιου είδους πνευματική θέληση ή ικανότητα εξουσιοδότησης προς τον ανάδοχο, όταν ήσαστε οκτώ μηνών ή δεκάξι μηνών ή τριάντα δύο μηνών; Μα είναι δυνατόν; Εξ άλλου, εσείς, που λέτε ότι μελετάτε και αγαπάτε τις Γραφές, δεν γνωρίζετε ό,τι η λέξη ανάδοχος (νουνός), και γενικά το πρόσωπο αυτό, δεν υπάρχει πουθενά μέσα στη Αγία Γραφή;

Εγώ πάντως κ. Μπάστα, δεν βαφτίστηκα με την θέλησή μου Ορθόδοξος Χριστιανός. Άλλοι με βάπτισαν (έτσι τουλάχιστον με πληροφόρησαν οι γονείς μου, γιατί εγώ δεν θυμάμαι τίποτα από τη στιγμή αυτή). Επί τριάντα χρόνια, από τότε που βαφτίστηκα, βρισκόμουν μέσα στους κόλπους της Ορθόδοξης Κρατικής Εκκλησίας, βαφτισμένος, και έπειτα παντρεμένος και εκκλησιαζόμενος. Υπήρξα και κατηχούμενος και κατηχητής. Ήμουν, επίσης, εξομολογούμενος και μέτοχος της Θείας Κοινωνίας, πολλές φορές το χρόνο.

Η εκκλησιαστική αυτή συμπεριφορά μου θεωρήθηκε από το εκκλησιαστικό και κοινωνικό περιβάλλον μου ότι προσανατολιζόμουν μετά βεβαιότητας για ιερέας. Εγώ όμως δεν ζητούσα την ιερωσύνη, αλλά τον Θεό. Αυτόν ήθελα να γνωρί-

σω. Και τον γνώρισα, στα τριάντα ένα μου χρόνια, το 1985. Ήταν τότε που με τη θέλησή μου και με την καρδιά μου μετανόησα για όλο το αμαρτωλό μου παρελθόν και πίστεψα ότι ο Χριστός, πάνω στο σταυρό, εξάλειψε **όλες** μου τις αμαρτίες, αφού Εκείνος τιμωρήθηκε και πέθανε στη θέση τη δική μου. Την ίδια στιγμή που μετανόησα και πίστεψα στο Χριστό και στο έργο του, ξαναγεννήθηκα πνευματικά σε μια καινούρια ζωή. Μια ζωή καθαρή, άγια, ευαγγελική, με τη δύναμη πάντοτε του Θεού. Τότε ήταν που ένωσα, κατάλαβα και πίστεψα ότι ο Θεός με επισκέφθηκε προσωπικά και με έχρισε με το Άγιο Πνεύμα του. Τότε ήταν που ο Κύριος με πρόσθεσε στην εκκλησία, που είναι το πνευματικό σώμα του Ιησού Χριστού.

Σε ηλικία 33 ετών, σύμφωνα με την ευαγγελική εντολή του Κυρίου, βαπτίστηκα με τη θέλησή μου, στο όνομα του Πατέρα και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Ο Πρεσβύτερος και ποιμένας της τοπικής εκκλησίας του Αμαρουσίου Αττικής, εκτελώντας το λόγο του Θεού (Ρωμαίους 6:1-14), λίγο πριν εμβαπτίσει το κεφάλι μου στο νερό (το υπόλοιπο σώμα μου ήταν ήδη καλυμμένο από το νερό της θάλασσας), μου είπε: *“Σωτήρη, τώρα θάβεις τον παλιό σου εαυτό, για να αναστηθεί ο νέος σου εαυτός, σε μια καινούργια ζωή, καθαρή και άγια”*. Κι εγώ με τη θέλησή μου και με την καρδιά μου συμφώνησα και είπα *“Αμήν”*. Την ίδια στιγμή, η εκκλησία που στεκόταν στην παραλία, λίγα μέτρα πιο πέρα από μας, με τα υμνολόγια ανοιχτά, έψελνε και δοξολογούσε στο Θεό, για τη νέα ζωή που χάρισε ο Χριστός σε μια ακόμη ψυχή, και που χαρίζει σε καθέναν, που **με τη θέλησή του**, μετανοεί, πιστεύει και παραδίδει τη ζωή του σ’ Αυτόν. Τότε, υποσχέθηκα στο Θεό να κρατάω πάντοτε τον παλιό μου εαυτό θαμμένο και σταυρωμένο ως προς την αμαρτία, για να μπορώ να ζω τη ζωή της ευσεβειας και της υπακοής στο θέλημα του Θεού. Έτσι, λοιπόν, απλά και Βιβλικά, δέχτηκα την πρόσκληση του Θεού, και πέρασα από τον κόσμο στην εκκλησία, από το διάβολο στο Θεό, από το θάνατο στη ζωή, από το σκοτάδι στο φως και από την άγνοια στην γνώση της αλήθειας.

4 Το υπόβαθρο του υποχρεωτικού Χριστιανισμού

Ονηπιοβαπτισμός, κ. Μπάστα, όπως γνωρίζετε, πρωτοεμφανίστηκε 3 αιώνες μ.Χ. και άρχισε να εδραιώνεται όταν ο Χριστιανισμός έγινε υποχρεωτική θρησκεία στο Βυζάντιο, από τον αυτοκράτορα Θεοδοσίο (378-395 μ.Χ.).

Ήταν τότε που η εκκλησία υποτάχτηκε πλήρως στην Πολιτεία και πιο συγκεκριμένα στον εκάστοτε αυτοκράτορα, ο οποίος, κατά την προσωπική του εκτίμηση, συγκαλούσε και κατεύθυνε τις οικουμενικές συνόδους, όριζε και έπαυε τους πατριάρχες και τους επισκόπους, με την δικαιολογία ότι *“Τα θρησκευτικά ζητήματα επιδρῶσιν επί της ευημερίας της πολιτείας, διότι η ευημερία αυτής εξαρτάται εκ της ευνοίας τους Θεού”* και ότι τάχα *“Ο αυτοκράτωρ είχεν ιερατικόν χαρακτήρα. Ἡδη οἱ εθνικοὶ αυτοκράτορες εἶχαν τοιοῦτον χαρακτήρα (ο Ρωμαῖος αυτοκράτωρ ἦτο ἄκρος ἀρχιερεὺς του εθνισμού, *pontifex maximus*).”* Στις οικουμενικές συνόδους ο αυτοκράτορας αποκαλείτο Αρχιερέας του Θεού. Για παράδειγμα στη Δ΄ Οικουμενική Σύνοδο (451 μ.Χ.), ο αυτοκράτορας Θεοδοσίος ο Β΄ επευφημήθηκε με τις εξής λέξεις: *“πολλά ἔτη τω ἀρχιερεί βασιλεί”* (*Mansi, 6, 734*). Βλέπε Εκκλησιαστική Ιστορία Αρχιμ. Β. Στεφανίδη, Καθηγητῆ Πανεπιστημίου Αθηνών. Ε΄ έκδοση 1990, (Ανατύπωση έκδοσης 1959), σελ.150. Αλλά μήπως και σήμερα το ίδιο δεν γίνεται στη πατρίδα μας; Επισκοποι και αρχιεπίσκοποι ορίζονται και παύονται με προεδρικά διατάγματα και συντακτικές πράξεις των εκκάστοτε κυβερνήσεων. Και ο λαός, που με τους φόρους του πληρώνει δεκάδες δισεκατομμύρια για τους μισθούς των

ιερέων κ.ά., βρίσκεται στο περιθώριο, και οι ενοριίτες, όχι μόνο τους επισκόπους τους και τους ποιμένες τους (ιερείς) δε μπορούν να εκλέγουν, αλλά **ούτε και τους επιτρόπους του ναού!** Και αυτό λέγεται εκκλησία και μάλιστα ελεύθερη και μάλιστα του Χριστού ...

Ο υποχρεωτικός χριστιανισμός είναι το μεγαλύτερο έγκλημα που έγινε κατά της Εκκλησίας του Χριστού. Μέχρι τότε, πριν καθιερωθεί το νηπιοβάπτισμα, η πίστη στο πρόσωπο του Χριστού και στο έργο του ήταν προαιρετική. Και το αποτέλεσμα αυτής της ελεύθερης ατομικής επιλογής, ήταν η γνήσια αλλαγή της καρδιάς και της ζωής, όλων εκείνων που πίστευαν στο Χριστό. Ο αναγκαστικός, όμως, χριστιανισμός γέμισε τις εκκλησίες με ανθρώπους άπιστους, μη αναγεννημένους, κατ' όνομα Χριστιανούς. Από τότε η Εκκλησία πήρε το μεγάλο πνευματικό κατήφορο, για να γίνει πολύ σύντομα **ένας μεγάλος εθνικός ή και διεθνής θρησκευτικός οργανισμός**, συμβιβασμένος και υποδουλωμένος, σχεδόν πάντοτε, στον "Καίσαρα" (το κράτος), πλαισιούμενος από ένα γενικό και αόριστο θρησκευτικό - φιλοσοφικό σύστημα, αποτελούμενο από αναρίθμητους (ατέλειωτους) νομικίστικους κανόνες εκκλησιαστικής και ηθικής συμπεριφοράς. Στη θέση του Θεού Πρόσωπο, μπήκε ο θεός θρησκεία. Και αντί να καλλιεργηθεί μια προσωπική σχέση του πιστού με το Θεό -μέσω της πίστης, καθιερώθηκε μια συναισθηματική επαφή με σύμβολα, είδωλα, ιερατικά πρόσωπα, με άψυχα υλικά πράγματα και εξωτερικούς τύπους. **Ο νηπιοβαπτισμός, έκτοτε, αποτέλεσε το μέσον και τη διαδικασία που κινεί και υποθασάζει τον υποχρεωτικό Χριστιανισμό.** Γι' αυτό και η ευθύνη όλων εκείνων που εκφράζουν και διατηρούν και δικαιολογούν το νηπιοβαπτισμό σήμερα, είναι τεράστια ενώπιον του Θεού, ιδιαίτερα εκείνων που γνωρίζουν την αλήθεια του Ευαγγελίου και την παραβλέπουν σκόπιμα.

5 Χριστιανοί:

Αυτοί που γεννήθηκαν από τον Θεό

Ο Ιησούς είπε στους αποστόλους: **“Εκείνος που θα πιστέψει και θα βαπτιστεί, θα σωθεί. Εκείνος που δεν θα πιστέψει, θα κατακριθεί”** (Μάρκος 16:16).

Πώς σώζονται τα βρέφη και πώς γίνονται χριστιανοί, αφού δεν είναι σε θέση να πιστέψουν; Χριστιανούς, λοιπόν, δεν μας κάνουν οι άλλοι, είτε γονείς είναι αυτοί, είτε ανάδοχοι (νονοί), αλλά **ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΓΙΝΟΜΑΣΤΕ ΟΤΑΝ ΜΕ ΠΙΣΤΗ ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ ΑΝΑΓΕΝΝΙΟΜΑΣΤΕ**. Δυστυχώς, όμως, τη Γραφική διδασκαλία της αναγέννησης την σκέπασε και την έσβησε η παράδοση του νηπιοβαπτίσματος. Σήμερα πλέον η αναγέννηση, σε ώριμη ηλικία, δεν αποτελεί δόγμα της εκκλησίας στην οποία ανήκετε. Την πνευματική όμως γέννηση την πρόβαλε και την δίδαξε ο ίδιος ο Κύριος, την διακηρύττει ολόκληρη η Αγία Γραφή, τη διακήρυξε η πρώτη εκκλησία, την κηρύττουμε κι εμείς σήμερα, “οι αιρετικοί”. Παραθέτω πιο κάτω κομμάτια από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη, που αναφέρονται στην πνευματική γέννηση του ανθρώπου από τον Θεό:

“Θα σας καθαρίσω. Και θα δώσω σε σας καρδιά νέα. Και πνεύμα νέο θα βάλω μέσα σας. Και αφού βγάλω την πέτρινη καρδιά από τη σάρκα σας, θα δώσω σε σας καρδιά σάρκινη. Και θα βάλω μέσα σας το Πνεύμα μου, και (θα) σας κάνει (το Πνεύμα μου) να περπατάτε στα διατάγματά μου και να φυλάτε τις κρίσεις μου, και να εκτελείτε αυτές”. (Ιεζεκιήλ 36:25-27)

*“Πρέπει να αποβάλετε τον παλιό άνθρωπο της προτέρας σας ζωής, που φθείρεται κατά τις επιθυμίες της απάτης, και να ανανεώσετε στο πνεύμα του νου σας και **να ντυθείτε τον καινούργιο άνθρωπο** που δημιουργήθηκε κατά Θεό με αληθινή δικαιοσύνη και οσιότητα”. (Εφεσίους 4:22-24)*

*“Απάντησε ο Ιησούς (στο Νικόδημο, άρχοντα των Ιουδαίων) και του είπε: “Αληθινά, αληθινά σου λέω, **αν κανείς δεν γεννηθεί από πάνω, δεν μπορεί να δει τη βασιλεία του Θεού**”. (Ιωάννης 3:3)*

*“**Όσοι, όμως, τον δέχτηκαν (τον Ιησού),** σ’ αυτούς έδωσε εξουσία να γίνουν παιδιά του Θεού, σ’ όσους πιστεύουν στο όνομά του, που δεν γεννήθηκαν από αίματα ούτε από θέλημα σάρκας ούτε από θέλημα άνδρα, αλλά **από (τον) Θεό γεννήθηκαν**”. (Ιωάννης 1:12-13)*

Κύριε Μπάστα, έχουν θέληση τα νήπια, ώστε να δεχτούν τον Ιησού, Σωτήρα και Κύριο της ζωής τους; Δεν έχουν ασφαλώς τέτοια θέληση. Γι’ αυτό δεν δέχτηκαν ποτέ τον Ιησού, δεν έχουν γεννηθεί από το Θεό και δεν μπορεί να είναι και παιδιά του. Η αναγέννηση αφορά τους ώριμους και όχι τα νήπια. Γι’ αυτό και το σύνολο σχεδόν της χώρας μας, αποτελείται από μη αναγεννημένους Χριστιανούς, γεγονός που αποδεικνύεται σε όλους τους τομείς των δραστηριοτήτων μας: στην εκκλησιαστική, πολιτική, οικονομική, οικολογική και κοινωνική ζωή του τόπου. Σ’ όλους αυτούς τους τομείς, διακρίνεται η έλλειψη αγάπης, ταπείνωσης, ήθους, ευθύνης, εργατικότητας, δημιουργίας. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός των συγκρούσεων μέσα στους κόλπους της Κρατικής Εκκλησίας. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός της πώλησης των περισσότερων υγιών ιδιωτικών ελληνικών επιχειρήσεων σε ξένα, δυστυχώς, συμφέροντα. Δεν είναι τυχαίες οι φωτιές στα δάση ... και στο Άγιο Όρος. Δεν είναι τυχαία τα ηθικά και οικονομικά σκάνδαλα των πολιτικών μας, υπό τις ευλογίες, τις ορκομωσίες και τους “αγιασμούς” της “Εκκλησίας”. Δεν είναι τυχαία η δεινή οικονομική κατάσταση της χώρας μας. Δεν είναι τυχαίοι οι θάνατοι από τα ναρκωτικά. Δεν είναι τυχαία η πρώτη θέση της νεολαί-

ας μας ... στην κατανάλωση καπνού. Δεν είναι τυχαίες οι διεθνείς επιδόσεις μας στην κατανάλωση ουίσκι. Δεν είναι τυχαία η πανεθνική θεοποίηση και ειδωλοποίηση κοινών ανθρώπων της πολιτικής και του “αθλητισμού”.

* * *

*“**Έχετε αναγεννηθεί** όχι από σπόρο φθαρτό, αλλά (από) άφθαρτο, **δια μέσου του λόγου του Θεού** που ζει και που μένει”. (Α΄ Πέτρου 1:23)*

Μπορούν, κ. Μπάστα, τα βρέφη να αναγεννηθούν “δια μέσου του λόγου του Θεού”; (Μέσω της ανάγνωσης ή της ακοής του ευαγγελίου;). Και πάλι η απάντηση είναι αρνητική.

*“Γιατί, **αν ομολογήσεις με το στόμα σου τον Ιησού Κύριο και πιστέψεις μέσα στην καρδιά σου ότι ο Θεός αυτόν τον ανάστησε από τους νεκρούς, θα σωθείς. Γιατί, καθένας που θα επικαλεστεί το όνομα του Κυρίου, θα σωθεί. Πώς, λοιπόν, θα επικαλεστούν αυτόν που δεν πίστεψαν; Και πώς θα πιστέψουν αυτόν που δεν άκουσαν; Πώς, όμως, θα ακούσουν χωρίς (κάποιος) να κηρύττει; Επομένως η πίστη προέρχεται από την ακοή και η ακοή μέσω (του) λόγου (του) Χριστού”. (Ρωμαίους 10:9,13,14,17).***

Μπορούν τα νήπια να επικαλεστούν, να ομολογήσουν και να πιστέψουν μέσα στην καρδιά τους; Δεν μπορούν, αφού και η ανθρώπινη λογική και το Πνεύμα του Θεού, βεβαιώνουν ότι “η πίστη προέρχεται από την ακοή”.

* * *

Το βάπτισμα, μεταξύ των άλλων, εκφράζει και την υπακοή του πιστού στο θέλημα του Θεού. Επίσης, με το βάπτισμα, ο πιστός δηλώνει δημόσια την απόφασή του να ενταχθεί στην τοπική εκκλησία του Χριστού. **Ο άνθρωπος, όμως, δεν σώζεται την ώρα της βάπτισης αλλά την ώρα της αναγέννησης, την ώρα δηλαδή που μετανοεί για όλο το αμαρτωλό του παρελθόν και δέχεται με πίστη το σωτήριο έργο του Σταυρού.** (Η αναγέννηση, σύμφωνα πάντοτε με το λόγο του

Θεού, προηγείται του βαπτίσματος.) Αυτή την ώρα, την ώρα της μετάνοιας και της πίστης, όλες οι αμαρτίες του ανθρώπου συγχωρούνται από το Θεό. Ο άνθρωπος καθαρίζεται, (αγιάζεται) και ενσωματώνεται στο σώμα των αγίων της εκκλησίας του Χριστού. Ο Θεός, ενεργώντας στα πλαίσια της αγάπης και της δικαιοσύνης του, δέχεται τον αμαρτωλό, αλλά μετανοημένο άνθρωπο, ο οποίος επιστρέφει με τη θέλησή του σ' Αυτόν. Τον δέχεται και τον συγχωρεί, με βάση το τέλειο έργο του Σταυρού.

Η συγχώρεση των αμαρτιών καθιστά πλέον τον άνθρωπο καθαρό (αθώο) μπροστά στα μάτια του Θεού. Η καθαρότητα αυτή δίνει τη δυνατότητα στο Άγιο Πνεύμα να έλθει και να κατοικήσει μέσα στην καρδιά του πιστού (Α΄ Κορινθίους 6:19). Με άλλα λόγια, την ώρα αυτή, της άνωθεν (από τον ουρανό) πνευματικής γέννησης ή αναγέννησης, ο Θεός βαπτίζει το πιστό πλέον παιδί του με το Άγιο Πνεύμα Του. Αυτή η δωρεά ή το χρίσμα ή το βάπτισμα του Αγίου Πνεύματος, είναι γενική εμπειρία όλων των γνήσιων παιδιών του Θεού, όλων των γνήσιων χριστιανών.

Όλα αυτά, βέβαια, ενεργούνται αόρατα και πνευματικά, από το Θεό, μέσα στην καρδιά του πιστού, χωρίς την μεσολάβηση κάποιου τρίτου ανθρώπου ή κάποιων υλικών στοιχείων όπως το "αγιασμένο νερό", το λάδι, ή το "άγιο Μύρο" ¹

Τα τελευταία αυτά, είναι πρόσωπα και πράγματα τα οποία δεν στηρίζονται πουθενά μέσα στην Καινή Διαθήκη του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Η σωτηρία, που πηγάζει από το τέλειο και τελειωμένο έργο του Σταυρού του Κυρίου μας, δεν έχει ανάγκη από υποστηρίγματα, από ανθρώπους μεσολαβητές και από υλικά στοιχεία, τα οποία όχι μόνο δεν βοηθάνε

-
1. **Στην Ορθόδοξη Εκκλησία πιστεύεται ότι το νερό της κολυμβήθρας, αφού πρώτα "αγιαστεί", είναι αυτό που αναγεννά το νήπιο.** Βλέπε Μέγα Ευχολόγιον της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Ακολουθία του Αγίου Βαπτίσματος, Ακολουθία του Αγίου Μύρου κ.τ.λ., Έκδοσις "Αστέρος", σελ. 137-160, Αθήνα 1992. Η "Φωνή του Κυρίου", εβδομαδιαίο περιοδικό της Αποστολικής Διακονίας της (Ορθοδόξου) Εκκλησίας της Ελλάδος, στο φύλλο της 19.6.94, αναφέρει ότι "Το Άγιο Πνεύμα αγιάζει το νερό της

τον άνθρωπο να πλησιάσει το Θεό, αλλά τον εισάγουν στην ειδωλολατρεία και σ' ένα είδος λευκής θρησκευτικής μαγείας, με τελικό αποτέλεσμα την απώλεια της ψυχής του.

κολυμβήθρας που μας αναγεννά”. Και το Ορθόδοξο Περιοδικό “Ζωή”, της ομώνυμης αδελφότητας θεολόγων, στις 12.5.94, γράφει ότι “Με το νερό του Βαπτίσματος φεύγει η παραλυσία του προπατορικού αμαρτήματος”.

6 Το στήριγμα της αναγκαστικής θρησκείας

Κ. Μπάστα,

Άθελά σας, ίσως, στο άρθρο σας αναφέρετε μια αληθινή φράση, που λέει ότι, “όπου **επεκράτησε ο νηπιοβαπτισμός ...**”. Επεκράτησε, λοιπόν, ο νηπιοβαπτισμός, πράγμα που σημαίνει ότι δεν υπήρχε στην αποστολική εκκλησία κάτι τέτοιο. Εσείς ο ίδιος το ομολογείτε. Το βεβαιώνει ασφαλώς και η ιστορία, όπως προαναφέραμε. Το νηπιοβαπτισμό, λοιπόν, τον έφτιαξαν οι άνθρωποι, μέσω της παράδοσης. Ο Ιησούς Χριστός, όμως, στο ευαγγέλιο, απευθύνει ένα ερώτημα και ένα παράπονο. Ακούστε το:

*“Γιατί και σεις παραβαίνετε την εντολή του Θεού εξ αιτίας της παράδοσής σας; ... Και καταργήσατε το λόγο του Θεού εξ αιτίας της παράδοσής σας. ... Ο λαός αυτός με τα χείλη με τιμά, μα η καρδιά τους είναι πολύ μακριά από μένα και μάτια με σέβονται, αφού **διδάσκουν διδαχές (που είναι) εντολές ανθρώπων**”. (Ματθαίος 15:3,6,8-9).*

Μήπως, τα παραπάνω λόγια του Κυρίου, αφορούν και σας προσωπικά, κ. Μπάστα, καθώς και τη διδαχή σας, περί νηπιοβαπτισμού; Τι απάντηση θα δώσετε την ώρα της κρίσης, στο πιο πάνω ερώτημα του Ιησού Χριστού; Τι απάντηση δίνετε σήμερα στον εαυτό σας και στο Θεό; Γιατί δεν παίρνετε το θάρρος να εγκαταλείψετε και καταδικάσετε τα επικρατήσαντα υπό των ανθρώπων, για να δεχτείτε τα ισχύοντα υπό του Θεού; “Ο Θεός δεν μας έδωσε πνεύμα δειλίας αλλά δυνάμεως”. (Β΄ Τιμόθεου 1:7). Κι εγώ, κ. Μπάστα, από δογματικής πλευράς, ήμουν εκεί που είστε εσείς σήμερα, αλλά προτίμησα

να ακούσω τη φωνή του Χριστού και των αποστόλων του, παρά την επικρατήσασα φωνή των ανθρώπων και της παράδοσης. Και η ρετσινιά του αιρετικού δεν μ' ενοχλεί, αρκεί που ξέρω σε Ποιον επέστρεψα. “Δεν ντρέπομαι” λέει ο Παύλος, “το ευαγγέλιο του Χριστού, διότι είναι δύναμη Θεού προς σωτηρία σε καθ' έναν που πιστεύει” και “Δεν ντρέπομαι διότι ξέρω Εκείνον στον οποίον έχω πιστέψει”. (Ρωμαίους 1:16 και Β' Τιμόθεου 1:12)

Εξ' άλλου, μην ξεχνάτε κάτι πολύ σημαντικό, κ. Μπάστα, κάτι που ίσως οι προκάτοχοι σας, δεν το πρόσεξαν: **Δεν έχουμε να δώσουμε λόγο σε ανθρώπους, αλλά στο Θεό.** Και κάποια άλλη λεπτομέρεια δεν πρέπει να σας διαφεύγει: η κρίση του Θεού, δεν θα γίνει σύμφωνα με την παράδοση των ανθρώπων, αλλά σύμφωνα με το ευαγγέλιο του Χριστού. Ο ίδιος ο Κύριος διεμήνυσε ότι,

*“Οποιος με απορρίπτει και δεν παραδέχεται τα λόγια μου, έχει τον κριτή του. **Ο λόγος που μίλησα, εκείνος θα τον κρίνει την τελευταία μέρα**” (Ιωάννης 12:48). “Διότι ο λόγος του Θεού (και όχι η παράδοση) είναι ζωντανός και ενεργός και κοπτερότερος από κάθε δίκικοπο μαχαίρι ... **προς τον οποίον (λόγον) έχουμε να δώσουμε λόγο**” (Εβραίους 4:13).*

7 Τι λέει ο καθηγητής Π. Τρεμπέλας

Φρονώ ότι ο καθηγητής Π. Τρεμπέλας, τα βιβλία του οποίου κατ' αποκλειστικότητα εκδίδετε και προωθείτε, πρέπει να είναι ο κατ' εξοχήν πνευματικός σας δάσκαλος. Εντύπωση και σοβαρά ερωτήματα μου προκάλεσε το γεγονός, όταν διαπίστωσα ότι ο πνευματικός σας δάσκαλος τάσσεται ρητά εναντίον του βαπτίσματος των νηπίων, αντλώντας επιχειρήματα μέσα από τη Βίβλο, αλλά και από τους πατέρες της εκκλησίας, στον τρίτο τόμο της Δογματικής του, στις σελίδες 111,112 και 113. Εδώ, ο καθηγητής επικαλείται τον Κύριο Ιησού Χριστό, ο οποίος έδωσε εντολή:

*“εις τους αποστόλους ίνα “μαθητεύσωσι” πρώτον τα έθνη και είτα (έπειτα) βαπτίσωσιν αυτά, ρητώς δε βεβαιώσωντος, ότι “ο πιστεύσας και βαπτισθείς σωθήσεται”. Ούτω και ο Πέτρος **εκήρυξε πρώτον** την περί Κυρίου Ιησού αλήθειαν, κατά την ημέραν της Πεντηκοστής. Εις δε τους κατανυγέντας εκ του κηρύγματός του συνέστησεν, **ίνα “μετανοήσωσι” πρώτον και ακολούθως “βαπτισθώσιν** έκαστος επί τω ονόματι Ιησού Χριστού”. (Οι υπογραμμίσεις δικές μου).²*

Στη συνέχεια, πάλι μέσα από τη Βίβλο, ο καθ. Π. Τρεμπέλας αναφέρει ευαγγελικά παραδείγματα βαπτίσεων από την

2. Εάν ο καθηγητής Π. Τρεμπέλας, στο θέμα του νηπιοβαπτίσματος, άλλαξε αργότερα άποψη, αυτό δεν το γνωρίζω.

ευαγγελιστική εξόρμηση του διακόνου Φιλίππου στην Σαμάρεια, καθώς και τα παραδείγματα βαπτίσεων του Αιθίοπα ευνούχου της Κανδάκης, του Κορνήλιου και της Λυδίας. Μετά από αυτά ο καθηγητής συμπεραίνει ότι:

“Ακρόασις λοιπόν του κηρύγματος, **πίστις** εις αυτό, **μετά-νοια** εν τω προτέρω βίω της αγνοίας και της απιστίας, ως πρώτη εκδήλωσις της πίστεως, **απόταξις τω Σατανά** και σύνταξις τω Χριστώ, λαμπρά και **επίσημος ομολογία** της πίστεως εις αυτόν και υπόσχεσις προς καινόν και κατ’ αρετήν βίον, **ταύτα εξεζητούντο παρά των προετοιμαζομένων εις το άγιον βάπτισμα.**” (Οι υπογραμμίσεις δικές μου).

Ο Π. Τρεμπέλας, για το ίδιο θέμα, επικαλείται και γραπτά των πατέρων της εκκλησίας. Αναφέρει κείμενα του **Ιουστίνου (+165 μ.Χ.)** στα οποία υποστηρίζεται ότι όσοι πεισθούν και πιστέψουν ως αληθή τη διδασκόμενα, αυτοί, στη συνέχεια οδηγούνται εκεί όπου υπάρχει νερό, για να βαπτισθούν. Επίσης, αναφέρεται και στον **Κύριλλο των Ιεροσολύμων (+386 μ.Χ.)**, ο οποίος υποστηρίζει ότι οι κατηχούμενοι, οι διδασκόμενοι τα του Χριστού, καλούνται **πρώτα να εξομολογηθούν όσα έπραξαν στη ζωή τους**, είτε με τα λόγια τους, είτε με τα έργα τους, είτε τη νύχτα, είτε τη μέρα και **έπειτα να βαπτισθούν**. Τέλος, ο Π. Τρεμπέλας παρουσιάζει την ακόμη σαφέστερη και βιβλικότατη άποψη του **Τερτυλλιανού (+220 μ.Χ.)**, ο οποίος γράφει μεταξύ των άλλων και τα εξής:

“Οι λαμβάνοντες το βάπτισμα, πρέπει πρότερον να διδάσκονται την χριστιανικήν αλήθεια. Διότι ναι μεν ο Κύριος είπε να μην εμποδίζονται τα παιδιά, όπως έρχονται προς Αυτόν, αλλ’ ας έρχονται ταύτα, όταν γίνονται έφηβοι και όταν διδαχθούν. Ας γίνονται Χριστιανοί όταν θα δυνηθούν να γνωρίσουν τον Χριστόν”

Αυτά λέγει η Γραφή, αυτά ισχυρίζονται οι εν λόγω πατέρες, αυτά πιστεύει και υποστηρίζει εμπεριστατωμένα και σαφώς ο καθηγητής Π. Τρεμπέλας, τα έργα του οποίου εκδίδετε και προωθείτε μέσω της αδελφότητός σας και του περιοδικού σας “ο Σωτήρ”. Ερώτημα: Πώς γίνεται, εσείς, ο διευθυντής

του περιοδικού και στέλεχος τη αδελφότητα, να προωθείτε αντίθετες απόψεις, νομιμοποιώντας και υποστηρίζοντας το βάπτισμα των νηπίων; ³

-
3. Ίσως, βέβαια, κάποιιο άλλοι πατέρες, να ισχυρίζονται τα αντίθετα, υποστηρίζοντας την αιρετική διδασκαλία του νηπιοβαπτίσματος. Αυτή, όμως, η αντίθετη άποψη, ούτε προσθέτει ούτε αφαιρεί τίποτα στον ειλικρινή αναγνώστη της Βίβλου, αφού δε μπορεί να μεταβάλλει το λόγο του Θεού, την Αγία Γραφή, ο οποίος, λόγος, αποτελεί το κριτήριο κάθε ανθρώπινης διδασκαλίας, και ως εκ τούτου και της κάθε πατερικής. Οι Βεροιαίοι (ή Βεροιοί), όταν άκουγαν κάθε μέρα τον Παύλο να τους κηρύττει, ελέγχανε τα λεγόμενά του όχι μέσα από την θρησκευτική τους παράδοση ή από ανθρώπινα κείμενα, αλλά μέσα από τις Γραφές. (Πράξεις Αποστόλων 17:11). Και ο Ιουστίνος και ο Κύριλλος Ιεροσολύμων, και ο Τερτυλλιανός και ο Τρεμπέλας, στο θέμα που εξετάζουμε εδώ, απλά συμφωνούν με τη Βίβλο. Ούτε την επαληθεύουν, ούτε την στηρίζουν. Η Βίβλος, ως λόγος Θεού, δεν επαληθεύεται ούτε διαψεύδεται από κανέναν.

Και ας μην ξεχνάμε ότι η πνευματική λαμπρότητα της πρώτης αποστολικής εκκλησίας, έλαμψε με μόνο το λόγο του Θεού, χωρίς τη βοήθεια της Ιεράς Παράδοσης και των Πατέρων, που μέχρι τότε δεν υπήρχαν. Ο ίδιος ο Παύλος, στο ξεκίνημα αυτής της χρυσής εποχής, καλεί τους Θεσσαλονικείς να στέκονται σταθεροί και να κρατάνε τις παραδόσεις (τις διδασκαλίες δηλαδή) των κηρυγμάτων και των επιστολών που διδάχθηκαν από τους αποστόλους, "είτε δια λόγου είτε δι' επιστολής ημών" (Β' Θεσσαλονικείς 2:15).

Όπως είναι γνωστό, "παράδοση" σημαίνει διδασκαλία. Επίσης σημαίνει και εκείνο που παραδίδεται ή κληροδοτείται στους μετέπειτα.

8

Εθνικές ευαισθησίες

Γιατί δεν θέλετε, κ. Μπάστα, να δείτε τα πράγματα όπως είναι; Γιατί αποφεύγετε την αλήθεια του ευαγγελίου; Και όχι μόνο, αλλά και την διαστρέφετε; Μήπως έτσι αποδεικνύετε ότι τα ελατήριά σας δεν είναι Χριστιανικά, αλλά κάτι άλλο που μπορεί να λέγεται Ιδεολογία, Ηθικισμός, Εθνικισμός, Μεγάλη Ιδέα; Μήπως, το ευαγγέλιο, αποτελεί για σας ένα χρήσιμο εργαλείο για την επιδίωξη άλλων στόχων, καθόλα βέβαια νομίμων και ηθικών όπως η δημιουργία εθνικής συνείδησης, ηθικής κοινωνίας, κ.ά.; Αντιλαμβάνομαι και συναισθάνομαι την ευαισθησία σας σε ό,τι αφορά την επιβίωση και την πορεία του έθνους μας, αλλά πείτε μου, τι είναι εκείνο που μπορεί να κάνει την πατρίδα μας δυνατή; Οι παραδόσεις, οι θρύλοι και τα παραμύθια ή ο ζωντανός και αιώνιος λόγος του Θεού; Ασφαλώς ο λόγος, ο οποίος μπορεί και οδηγεί στην ευσέβεια, η οποία *“είναι καθ’ όλα ωφέλιμη, γιατί περιέχει υπόσχεση και για την τωρινή ζωή και για τη μέλλουσα”*. (Α΄ Τιμόθεου 4:8). Η ευσέβεια, όμως, δεν εκδηλώνεται μέσα από ταμπέλες, από δογματικά και θρησκευτικά σύμβολα, μέσα από τα άρθρα του Καταστατικού Χάρτη μιας χώρας, μέσα από τις αστυνομικές ταυτότητες, μέσα από πομπώδεις διακηρύξεις, βεγγαλικά, μαζικές διαδηλώσεις, λαμπρές δοξολογίες και βυζαντινές μεγαλοπρέπειες, αλλά εκδηλώνεται μέσα από άγιες και ταπεινές καρδιές, που λευκάνθηκαν με το αίμα του Αρνίου και τη δύναμη του Σταυρού του (της Θουσίας του). Δυνατό, λοιπόν, είναι ένα έθνος, όταν ο Θεός κατοικεί μέσα στις καρδιές των ανθρώπων που το αποτελούν.

“Μακάριος ο λαός του οποίου ο Κύριος είναι ο Θεός αυτού”! (Ψαλμός 144:15). Η δύναμη, όμως του έθνους, θα πρέπει να συνδυάζεται με άγια ζωή των πολιτών, αλλιώς, η δύναμη αυτή δεν θα προέρχεται από το Θεό, αλλά από το σατανά.

Ο άκρατος εθνικισμός, η δογματική προβολή και η χοντρή ειδωλολατρεία, είναι αυτά που, από τη δική μας την πλευρά, ως Έλληνες, σκέπασαν και σκεπάζουν, εμπόδισαν και εμποδίζουν και σήμερα, το ευαγγέλιο του Χριστού να περάσει σε γειτονικές μουσουλμανικές χώρες, όπως η Τουρκία, η Αλβανία και η Αίγυπτος, όπως το Ιουδαϊκό Ισραήλ κ.α.. Στις χώρες αυτές, η Ελλάδα είχε και έχει και σήμερα, σημαντικές προσβάσεις και παρουσία. Ξεχάσαμε όμως ή δεν πιστεύουμε, δυστυχώς ότι και γι’ αυτούς τους λαούς, πέθανε ο Χριστός. **“Ενας πέθανε για όλους”!** (Β΄ Κορινθίους 5:14). Και αυτές τις καρδιές πρέπει να αγγίξει το μήνυμα της αγάπης του Σταυρού. Οχι το δόγμα (η Ορθοδοξία, ο Καθολικισμός, η Διαμαρτύρηση), αλλά ο Σταυρός, η Θυσία δηλαδή του Κυρίου μας. Ας μην ξεχνάμε ότι η αξία της μιας ψυχής, δεν συγκρίνεται με την αξία όλου του κόσμου. (Ματθαίος 16:26)

Παντού πάνω στη γη, αλλά και στην πατρίδα μας, ο θρησκευτικός φανατισμός, η δογματική υπερηφάνεια και το θρησκευτικό συναίσθημα, αποτέλεσαν πάντοτε και αποτελούν και σήμερα ύπουλα όπλα στα χέρια επικίνδυνων πολεμοκάπηλων και φιλόδοξων πολιτικών, θρησκευτικών και στρατιωτικών ηγετών, οι οποίοι δεν έχουν καμμία σχέση προσωπική με τον Ιησού Χριστό το Ναζωραίο, έστω και αν τον επικαλούνται, έστω και εάν ακόμη προσεύχονται σ’ αυτόν. Να, γιατί είναι λάθος να ταυτίζεται ή να συμβιβάζεται η Εκκλησία με την κοσμική εξουσία, το κράτος και το έθνος, όποιο κράτος και όποιο έθνος κι αν είναι αυτό. Η εκκλησία δεν είναι ούτε της Ελλάδας, ούτε της Αγγλίας, ούτε του Βατικανού, ούτε των Αμερικάνων, αλλά του Χριστού. Εκείνος, ο Ιησούς, την αγόρασε και τη απόκτησε με το αίμα του Σταυρού. **“Ενας, πέθανε για όλους”**, άρα, θα μας πει ο Παύλος, **“είσαστε όλοι γιοι του Θεού μέσω της πίστης στον Ιησού Χριστό, διότι όσοι βαπτιστήκατε στο Χριστό, έχετε ντυθεί τον Χριστό.**

Δεν υπάρχει (τώρα) Ιουδαίος ούτε Έλληνας, δεν υπάρχει δούλος ούτε ελεύθερος, δεν υπάρχει αρσενικό και θηλυκό, αλλά όλοι εσείς είστε ένας άνθρωπος στον Χριστό Ιησού” (Γαλάτες 3:26-28). Αυτό είναι το μεγαλείο της αληθινής εκκλησίας του Χριστού! Και αυτή είναι η πραγματική εκκλησία: Το σώμα των αγίων Του.

9

Η πρώτη ανάγκη του ανθρώπου: Η Ουράνια Πατρίδα

Η πρώτη ανάγκη του έθνους μας είναι **κάθε Έλληνας, προ-σωπικά**, να μετανοήσει, να πιστέψει και να σωθεί, για να ζήσει και εδώ, με ειρήνη και χαρά, αλλά και αιώνια, στην ουράνια πατρίδα, τη Νέα Ιερουσαλήμ. Αυτή, η Νέα Ιερουσαλήμ, η μελλοντική πατρίδα των αγίων, είναι η πρώτη και μεγάλη ελπίδα κάθε πιστού χριστιανού, από κάθε φυλή, λαό, έθνος και γλώσσα. Και είναι μια ζωντανή ελπίδα που γίνεται βεβαιότητα, καθώς ο άγιος του Θεού (ο πιστός λυτρωμένος Χριστιανός) ασκεί πίστη στην Ανάσταση του Χριστού και στην υπόσχεση της ανάστασης όλων των νεκρών, και του εαυτού του. Ο Ιησούς διακήρυξε ότι *“έρχεται ώρα που όλοι, όσοι θα βρίσκονται στα μνήματα θα ακούσουν τη φωνή του και θα βγουν έξω!”* Διότι νικήθηκε ο θάνατος πάνω στο σταυρό, *“Πού είναι, θάνατε, το κεντρί σου; Πού είναι, Άδη, η νίκη σου;”* (Α΄ Κορινθίους 15:54) Ο Ιησούς έχει δώσει μια υπόσχεση στους αγίους του, σε όλους δηλαδή εκείνους που μετανοούν και πιστεύουν σ’ αυτόν: *“Πηγαίνω (λέει ο Ιησούς) να σας ετοιμάσω τόπο, ... πάλι θα έλθω και θα σας παραλάβω μαζί μου, ώστε όπου είμαι εγώ να είσθε και σεις”*. (Ιωάννης 14:3)

Ο Σαύλος και μετέπειτα Παύλος, φανατικός Εβραίος, από

εθνικής απόψεως, και ζηλωτής Φαρισαίος, από δογματικής, όταν γνώρισε τον Κύριο, είπε και θεώρησε “ότι τα πάντα είναι ζημιά, για το έξοχο της γνώσης του Ιησού Χριστού του Κυρίου μου, χάριν του οποίου τα έχασα όλα, και τα θεωρώ σκουπίδια, για να κερδίσω το Χριστό και να βρεθώ ενωμένος μαζί του”. (Φιλιππησίους 3:8-9)

Αγαπητέ κ. Μπάστα,

Υπάρχουν πρώτα και δεύτερα πράγματα στη ζωή μας. Τα πρώτα είναι τα αιώνια, τα δεύτερα είναι τα προσωρινά, τα επίγεια. Η ιδεολογία, η ηθική, η θρησκεία, τα δόγματα, έχουν τη δική τους αξία και τη δική τους δύναμη. Ο Ιησούς Χριστός όμως είναι το υπέρτατο Πρόσωπο, η Υπεραξία και η Υπερδύναμη, αφού “τα πάντα με αυτόν και γι’ αυτόν έχουν δημιουργηθεί” και αυτός είναι ο Σωτήρας του κόσμου.

Εκείνος (ο Ιησούς), είναι που λέει: **“Ζητάτε πρώτα τη βασιλεία του Θεού”** (Ματθαίος 6:33). Διότι “Ο κόσμος (οι άνθρωποι και η γη) παρέρχεται (φεύγει) ... αυτός όμως που κάνει το θέλημα του Θεού μένει στον αιώνα”. (Α΄ Ιωάννη 2:17) “Διότι δεν έχουμε εδώ μόνιμη πόλη, αλλά τη μέλλουσα επιζητούμε”. (Εβραίους 13:14) Θυμηθείτε, επίσης, κ. Μπάστα, τι λέει το Πνεύμα του Θεού για τους ήρωες της πίστεως της Παλαιάς Διαθήκης, οι οποίοι δεν πρόλαβαν, καθώς εμείς (όσοι από μας), να γνωρίσουν το Χριστό, τη ζωή του, το θάνατό του και τη δοξασμένη του ανάσταση:

“Ολοι αυτοί πέθαναν με πίστη, χωρίς να λάβουν τις υποσχέσεις, αλλά τις είδαν από μακριά και τις χαιρέτησαν και ομολόγησαν ότι είναι ξένοι και περαστικοί πάνω στη γη. Γιατί εκείνοι που μιλάνε έτσι, δείχνουν ότι ζητούν πατρίδα. Και εάν βέβαια είχαν στο νου τους εκείνη (την πατρίδα) από την οποία είχαν βγει, θα είχαν καιρό να επιστρέψουν. Ενώ τώρα λαχταρούν μια καλύτερη πατρίδα, δηλαδή την επουράνια. Γι’ αυτό δεν ντρέπεται ο Θεός να ονομάζεται Θεός τους, γιατί τους έχει ετοιμάσει πόλη”. (Εβραίους 11:13-16)

Ασφαλώς, ως Έλληνες, και σε καιρό ειρήνης και σε καιρό

πολέμου, αγαπάμε, αγωνιζόμαστε και προασπιζόμαστε την επίγεια πατρίδα μας, που και αυτήν ο Θεός μάς την χάρισε. Ασφαλώς, ως πολίτες της Δημοκρατίας, επιλέγουμε με την ψήφο μας τα πρόσωπα και τα κόμματα που εκφράζουν την Α΄ ή την Β΄ ιδεολογία και πολιτική. Τίποτα, όμως, καμία επίγεια πατρίδα, κανένα πρόσωπο ανθρώπου, θρησκευτικό ή πολιτικό, και καμιά ιδεολογία και καμιά πολιτική, δεν μπορεί να αντικαταστήσει το πρόσωπο του Ιησού Χριστού, την αξία και τη δόξα του Ουρανού. Γι' αυτό, το πρώτο μέλημα του λαού μας και κάθε λαού, πρέπει να είναι η εξασφάλιση της αιώνιας ζωής. Και αυτό γίνεται μόνο μέσω της μετάνοιας και της πίστης στο ευαγγέλιο του Χριστού, γιατί μόνο αυτό (το ευαγγέλιο και όχι η παράδοση) *“είναι δύναμη Θεού για σωτηρία σε καθέναν που πιστεύει”*. (Ρωμαίους 1:16) Ο Αδαμάντιος Κοραής αγαπούσε την Ελλάδα και αγωνίστηκε γι' αυτήν και αναγνωρίστηκε ως δάσκαλος του Γένους μας. Ο δάσκαλος, όμως, αυτός είπε ότι *“Μόνο το ευαγγέλιο μπορεί να σώσει την Ελλάδα”*. Εσείς, κ. Μπάστα, το πιστεύετε αυτό; Εάν ναι, δεχτείτε σήμερα το ευαγγέλιο του Χριστού, όπως έχει, χωρίς προσθήσεις και χωρίς αφαιρέσεις. Βγάλτε από πάνω του, τη σκόνη των ανθρώπινων παραδόσεων και προκαταλήψεων. Κηρύξτε το, ανόθευτο, απ' άκρη σ' άκρη, σε όλη την πατρίδα μας και σε όλο τον κόσμο. Εάν αυτό δεν το κάνετε, τότε σημαίνει ότι ή δεν πιστεύετε στο ευαγγέλιο του Χριστού ή πιστεύετε κατά μέρος, σ' αυτό.

Το να ενεργούμε σύμφωνα με την παράδοση και να κάνουμε Χριστιανούς με υποχρεωτικές διαδικασίες, αυτό όχι μόνο δεν επισύρει ευλογίες για το έθνος μας, αλλά επιφέρει την οργή του Θεού πάνω μας. Ο Θεός καλεί όλους και κάθε έναν προσωπικά, σε μετάνοια, αλλά δεν αναγκάζει ούτε προκαθορίζει κανέναν, για σωτηρία. Το βάπτισμα των νηπίων, με το σωτηριακό μάλιστα χαρακτήρα που έχει αποκτήσει: *“εν βάπτισμα εις άφεσιν αμαρτιών”*, στέκεται ενάντια στην εντολή του Θεού και βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με την ελεύθερη βούληση του ανθρώπου. Εύχομαι, κ. Μπάστα, ο Ιησούς Χριστός και ο λόγος του, να μιλήσουν βαθιά στην καρδιά σας. Προσεύχομαι η αδελφότητά σας και το περιοδικό σας, να

γίνουν άγιες επάλξεις άγιων αγώνων, για τη διάδοση του ανόθευτου ευαγγελίου στην πατρίδα μας. Συγχωρήστε με, αν, άθελά μου, κάποιες εκφράσεις μου υπήρξαν αιχμηρές και ίσως σας λύπησαν. Σας ευχαριστώ πολύ.

Αθήνα, Μάιος 1994

Με αγάπη Χριστού,
Σωτήρης Ιωάννου

- βιβλιογραφία
- περιεχόμενα
- παράρτημα

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ζερβόπουλος Γερ. :** Δρ.
“ΤΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ”, Ελληνικό Ινστιτούτο της Βίβλου, Αλκιβιάδου 5, 104 39 Αθήνα.
- Μέγα Ευχολόγιον :**
της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Εκδοσις “Αστέρος”, Λυκούργου 10, Αθήνα 105 51, Αθήνα 1992.
- Περιοδικό “Ζωή”:**
Ορθόδοξο Περιοδικό της ομώνυμης αδελφότητας θεολόγων, φύλλο της 12.5.94.
- Περιοδικό “Ο Σωτήρ”:**
Ορθόδοξο Περιοδικό της ομώνυμης αδελφότητας θεολόγων, φύλλο της 13.4.94.
- Στεφανίδης Βασ.:** Καθ. Πανεπ. Αθηνών
“ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ”, Ε΄ έκδοσις, Εκδοτικός Οίκος “Αστήρ”, Αλ. & Ε. Παπαδημητρίου, Λυκούργου 10, Αθήνα 105 51.
- Τρεμπέλας Παν.:** Καθ. Πανεπ. Αθηνών
“ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας”, Β΄ Έκδοσις, Αδελφότης Θεολόγων “Ο Σωτήρ”, Ισαύρων 42, 114 72 Αθήνα.
- Φίλος Σπύρος:**
“Η ΕΤΥΜΗΓΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ, Δημόσια Κατάθεση Ντοκουμέντων”, Γούναρη 61, 151 24 Μαρούσι, Αθήνα 1988.
- “Φωνή του Κυρίου”:**
Εβδομαδιαίο περιοδικό της Αποστολικής Διακονίας της (Ορθοδόξου) Εκκλησίας της Ελλάδος, φύλλο της 19.6.94.
- Χαραλαμπάκης Στ.:**
“ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ”, Σολωμού 4, 145 65 Διόνυσος Αττικής.

Περιεχόμενα

	Αγαπητέ κ. Μπάστα	03
1	Ακούω-πιστεύω-βαπτίζομαι	05
2	Η συμβολική και η ουσιαστική σημασία του βαπτίσματος: <i>Η συνταύτιση με το θάνατο και την ανάσταση του Χριστού</i>	07
3	Η πνευματική θέληση: <i>Παράγοντας της πνευματικής αναγέννησης</i>	09
4	Το υπόβαθρο του υποχρεωτικού Χριστιανισμού	11
5	Χριστιανοί: Αυτοί που γεννήθηκαν από το Θεό	13
6	Το στήριγμα της αναγκαστικής θρησκείας	18
7	Τι λέει ο καθηγητής Π. Τρεμπέλας	20
8	Εθνικές ευαισθησίες	23
9	Η πρώτη ανάγκη του ανθρώπου: <i>Η Ουράνια Πατρίδα</i>	26
	Βιβλιογραφία	30
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	32

Κληρονομήσαμε την αμαρτωλή φύση του Αδάμ και όχι την αμαρτία του

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - lav. 2001

Το Βάπτισμα, σύμφωνα με την διδασκαλία της Καινής Διαθήκης, ούτε αμαρτίες συγχωρεί ούτε σωτηρία παρέχει. Η σωτηρία, η απόκτηση του παραδείσου, δεν είναι θέμα τελετής, αλλά ζήτημα καρδιάς και στάσης απέναντι στον Θεό και στην αγάπη Του. Κάθε αμαρτωλός που πιστεύει στον Σταυρό (στη Θυσία) του Χριστού και μετανοεί για το αμαρτωλό του παρελθόν, αυτός μόνο σώζεται. (Μάρκος 16/16, Ιωάννης 3/3, Πράξεις Αποστόλων 18/8, Α΄ Ιωάννη 1/7). Εάν ο άνθρωπος αναγεννιόταν και σωζόταν με την τελετή του Βαπτίσματος, θα ζούσαμε σε κοινωνία αγγέλων. Η πείρα, όμως, για το αντίθετο μιλάει.

Επίσης, ούτε το «προπατορικό αμάρτημα» εξαλείφεται μέσω του Βαπτίσματος, καθώς δεν υπάρχει μια τέτοια ανάγκη. **Η αμαρτία του Αδάμ και της Εύας εκτελέστηκε από αυτούς προσωπικά και βαρύνει αυτούς και κανέναν άλλον.** Οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία, περί κληρονομικής μεταβίβασης της προσωπικής αμαρτίας του Αδάμ και της Εύας, καθιστά τον άγιο Θεό άδικο. Αυτό που συμβαίνει στη προκειμένη περίπτωση, δεν είναι η μεταβίβαση της αμαρτίας του Αδάμ και της γυναίκας του στους απογόνους τους, αλλά η μεταβίβαση των συνεπειών αυτής της αμαρτίας και παρακοής. Και αυτές οι συνέπειες είναι ότι, καθώς ο Αδάμ διάλεξε την αμαρτία, η αμαρτία μπήκε μέσα του, και τότε αυτός έγινε μια φύση αμαρτωλή και θνητή. Πιο απλά, έγινε φορέας του θανάτου και της αμαρτίας. Αυτή, λοιπόν, **η αμαρτωλή και θνητή φύση του Αδάμ κληρονομείται μέχρι σήμερα και σε μας και όχι η αμαρτία του.** Το καθεστώς αυτό, το οποίο εκ γενετής — και από τη σύλληψη ακόμα — αιχμαλωτίζει τον άνθρωπο και τον οδηγεί στο κακό, ονομάζεται στην Καινή Διαθήκη «ο νόμος της αμαρτίας» (Ρωμαίους 7/21-23, 5/12, Εφεσίους 2/3β). Όμως, την αμαρτωλή φύση, την ροπή του ανθρώπου προς το κακό, ο Θεός την αντιστρέφει, όταν ο αμαρτωλός άνθρωπος (και όλοι είμαστε αμαρτωλοί) επιστρέφει με γνήσια μετάνοια και πίστη στον Θεό (Εφεσίους 2/3-6).

Επί πλέον, σύμφωνα με τη διδασκαλία της Αγίας Γραφής και σύμφωνα με την πνευματική ζωή της πρώτης εκκλησίας, για 200 τουλάχιστον χρόνια, μετά τον Χριστό, το Βάπτισμα αφορούσε αμαρτωλούς

που επέστρεφαν στον Θεό σε ηλικία που μπορούσαν να καταλαβαίνουν και να αποφασίζουν πνευματικά. Ιστορικά, κατά τον 3ο αιώνα μ.Χ. αναφέρεται για πρώτη φορά βάπτισμα νηπίων. Πουθενά στην Αγία Γραφή και στα πρώτα χρόνια της εκκλησίας δεν αναφέρεται Βάπτισμα νηπίων και μικρών παιδιών.

Η Βίβλος το διακηρύττει καθαρά, και εμείς το πιστεύουμε, ότι το Βάπτισμα αφορά αναγεννημένους ήδη χριστιανούς, με δυνατότητα κρίσης και εκλογής. Αυτές είναι οι προϋποθέσεις που απαιτούνται από τον Θεό για το Βάπτισμα (Μάρκος 16/15-16, Πράξεις Αποστόλων 18/8 κλπ.).

Εάν κάποιος νήπιο δεν προλάβει να πιστέψει, γι' αυτό θα λάβει μέριμνα ο δίκαιος Θεός, όπως και για εκατομμύρια άλλα νήπια, σε κάθε γωνιά της γης, από κάθε θρησκεία και έθνος, που πέθαναν και πεθαίνουν χωρίς να βαπτισθούν. Αλίμονο ο Θεός να είναι τόσο άδικος, ώστε να στέλνει στην κόλαση ένα πλάσμα του για μια παράλειψη για την οποία δεν έχει καμία απολύτως ευθύνη ούτε και δυνατότητα επιλογής.

© Σωτήρης Κ. Ιωάννου

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Η κληρονομική -όπως νομίζεται- μεταβίβαση της αμαρτίας του Αδάμ δημιουργεί την ανάγκη εξάλειψής της το ταχύτερο δυνατόν. Η υποτιθέμενη αυτή εξάλειψη εκτελείται συστηματικά με το **νηπιοβάπτισμα** που επιτελούν οι ιερείς.

Με το Βάπτισμα το νήπιο δεσμεύεται θρησκευτικά μέχρι το τέλος της ζωής του (στο γάμο του και αλλού, και μέχρι και την κηδεία του όταν πεθάνει), αφού όλα γίνονται με βάση την θρησκευτική του αφετηρία από τη νηπιακή ηλικία.

Αυτό, από νομικής πλευράς, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως **η απόλυτη έκφραση του θρησκευτικού προσηλυτισμού** και ως ωμή παραβίαση του δικαιώματος του ανθρώπου να επιλέγει ελεύθερα, από μόνος του, τις αξίες της ζωής που διέπουν το αιώσιο μέλλον του. Επίσης, το νηπιοβάπτισμα είναι μία εφ' όρου ζωής πελατειακή σχέση, δέσμευση ή συμφωνία, που συνάπτεται χωρίς τη βούληση εκείνου που καλείται να καταβάλει το οικονομικό τίμημα.

Εάν η διδασκαλία αυτή, της κληρονομικότητας του προπατορικού αμαρτήματος, αφαιρεθεί, τότε και η θρησκεία θα σταματήσει να μεταβιβάζεται κληρονομικά "από πάππου προς πάππου". Αυτό, όμως, θα έχει ως συνέπεια οι "εκκλησίες" που εφαρμόζουν το νηπιοβάπτισμα να συρρικνωθούν και πολλοί από τους κληρικούς θα βρεθούν χωρίς εργασία.

Το ερώτημα που τελικά τίθεται είναι: Πού πρέπει να στηριχθεί ο άνθρωπος για την σωτηρία του; Σε μία ανθρώπινη θεολογική άποψη που στηρίζει οικονομικά ένα ανθρώπινο θρησκευτικό σύστημα ή σ' αυτό που περιγράφεται πεντάκάθαρα μέσα στην Αγία Γραφή;

Αγαπητέ κ. Μπάστα,

.....

... συναισθάνομαι την ευαισθησία σας σε ό,τι αφορά την επιβίωση και την πορεία του έθνους μας, αλλά πείτε μου, τι είναι εκείνο που μπορεί να κάνει την πατρίδα μας δυνατή; Οι παραδόσεις, οι θρύλοι και τα παραμύθια ή ο ζωντανός και αιώνιος λόγος του Θεού;

... Η ευσέβεια δεν εκδηλώνεται μέσα από ταμπέλες, από δογματικά και θρησκευτικά σύμβολα, μέσα από τα άρθρα του Καταστατικού Χάρτη μιας χώρας, μέσα από τις αστυνομικές ταυτότητες, ... αλλά εκδηλώνεται μέσα από άγιες και ταπεινές καρδιές, που λευκάνθηκαν με το αίμα του Αρνίου και τη δύναμη του Σταυρού του (της Θυσίας του).

... Υπάρχουν πρώτα και δεύτερα πράγματα στη ζωή μας. Τα πρώτα είναι τα αιώνια, τα δεύτερα είναι τα προσωρινά, τα επίγεια.

... καμμία επίγεια πατρίδα, κανένα πρόσωπο ανθρώπου, θρησκευτικό ή πολιτικό, και καμμία ιδεολογία και καμιά πολιτική, δεν μπορεί να αντικαταστήσει το πρόσωπο του Ιησού Χριστού, την αξία Του και τη δόξα του Ουρανού. Γι' αυτό, το πρώτο μέλημα του λαού μας και κάθε λαού, πρέπει να είναι η εξασφάλιση της αιώνιας ζωής. Και αυτό γίνεται μόνο μέσω της μετάνοιας και της πίστης στο ευαγγέλιο του Χριστού.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

Σπούδασε Οικονομικά στο Πανεπιστήμιο του Πειραιά, (B. Sc),
Διοικητικές-Οικονομικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο του
Λονδίνου-London School of Economics (Dip.) και Εργασιακές
Σχέσεις στο Πανεπιστήμιο του Warwick (M.A). Εργάζεται σε
ελληνική Τράπεζα. Γεννήθηκε στη Θήβα, στο χωριό Ύψατον, το
1954. Είναι έγγαμος και πατέρας δύο παιδιών.